

SISZÁN TŰL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 241. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1912. október 23.

KERESZTES HÁBORU.

(—a.) A négy balkáni ország által a törökök ellen megindított háborút a négy király proklamációjában úgy tünteti fel, mint kereszties háborút a mohamedánok ellen, kik öt század óta sanyargatták kelet népeit. Felszabadítani a még most is török uralom alatt nyögő keresztény szláv törzseket, az albánokat, szerbeket, macedónokat és görögöket — ez a négy király által hirdetett célja a balkáni háborunak.

Szép, magasztos cél lenne, ha valóban ez vezetné a balkáni királyokat, — érdemes lenne arra, hogy Európa államai, különösen az első sorban érdekelt balkáni nagyhatalmak támogassák őket ennek elérésében.

Magyarország történetének leg-szomorubb lapjai azok, amelyek a több mint másfélszázados török hódoltságot örökítették meg.

Még most is fel-felsír a mérhetetlen bánat és fájdalom egy-egy régi egyházi énekünkben, mely ebből a szomorú korszakból reánk maradt.

Hol vagy István király, téged magyar kíván.
Gyászos öltözetben te előttem sírván.

Búval harmatoznak szomorú mezei . . .

így szól egyik énekünk szövege. A legismertebb pedig az a ma is könnyekig megindító Mária-ének, mely a borzasztó csapások között Magyarország Patronájához esedezik oltalomért és segedelemért:

Magyarországról, romlott hazánkról,
Ne feledkezzél el szegény magyarokról.

Kétszázhusz esztendeje megtört már a magyar földön a félhold félelmetes ereje, véget ért a rettenetes pusztítás, mit az itt okozott és még

most is sirva emlegetjük és még most is megérzik az kulturánk elmaradottságán.

A balkán-országokban száz esztendővel előbb kezdődött a török pusztítás és kétszáz esztendővel tovább tartott s Albánia, Macedonia és Thrácia még ma is török tartomány. Ma ugyan alig lehet már mondani, hogy az ezen tartományokban élő keresztények rabszolgasorsban sinylődnének, de azért valami rózsásnak sem mondható a helyzetük. Négy évvel ezelőtt alkotmányt adott a szultán európai tartományainak, de a politikai és közigazgatási hatalom, sőt még nagyrészt a katonaság is a szabadkőműves ugynevezett ifju törökök kezébe került, akik elnyomták nemcsak a keresztényeket, hanem a vallásos mohamedánokat. is Az utolsó években Törökországra zudult katasztrófák ugyan a legutolsó időben — egy fél évvel ezelőtt, felnyitották a nép szemét s a katonaság imponáló fellépése megdöntötte a szabadkőműves páholyokból dirigált ifju törökök uralmát, de a keresztények helyzete azóta sem sokat javult.

Külgyminiszterünk kezdeményezésére indult meg a mozgalom, hogy Törökország autonómiát adjon keresztény lakosságú tartományainak, de a török kormány eleinte bizalmatlanul fogadta Berchtold gróf iniciatíváját s az ő belügyüknek mondotta e dolgot, melybe másnak beleszólást nem engedhet. Mikor azonban látta feje felett a felhőket tornyosulni, hajlandónak nyilatkozott megadni az autonómiát, de már akkor késő volt nem, tudta többé megakadályozni a balkáni háboru kitörését.

Jól tudjuk mi, hogy a balkáni királyokat — bármennyire hangsúlyozzák is keresztény testvéreink szenvedéseit, — nem éppen a kereszt szeretete indította a háboru megkezdésére. De az ő lelkesedésüket és elkeseredésüket érthetőnek tartjuk. Még is érdemelnék a nagyhatalmak támogatását, de úgy látszik, az érdekelt nagyhatalmak még nem látják az időt elérkezettnek arra, hogy Törökországot végleg kitessékelyék Európából. Nem az az érzélgős török barátság tartja őket vissza, amelyet egyes nagytorku, de hig velejü hazafiak hangoztatnak. Sem Rákóczi Ferenc és társainak, sem Kossuth Lajos és társainak törökországi fogadtatása nem expialhatja komolyan gondolkodó magyar emberek szemében és szívében azt a szörnyü pusztítást, mit a 166 esztendeig tartott török pusztítás a magyar hazának okozott. A nagyhatalmakat, névszerint a mi kettős monarchiánkat nem is ez az érzélgős politika vezet, mikor megvonja támogatását a balkáni királyoktól, hanem egyrészt böles királyunknak békeszeretete, másrészt az a körülmény, hogy Törökország európai tartományainak felosztására vonatkozólag még nem tudtak megegyezni egymás közt.

Ezért békés nyugalommal nézük még az is, hogy a szerbek betörték a Szandzsákba és nem fogunk bele avatkozni a háboru menetébe, hacsak valami váratlan fordulat erre nem kényszeritene bennünket. Addig csak megfigyelő állásban maradunk, de — mindenre készen.

A háboruról szóló tudósításaink a következők:

<p>Főraktár: Nagy-Várad Kossuth Lajos-u. FEKETE SAS épületben.</p>	<h1>Turul-cipő</h1> <p>Elsőrangú, elegáns és jutányos.</p>	<p>Főraktár: Nagy-Várad Kossuth Lajos-u. FEKETE SAS épületben.</p>
---	--	---

A görög trónörökös a harcban.

London, okt. 22.

Athénből jelentik: A hadügyminiszter figyelmeztette a trónörökösöt, akinek vakmerő bátorságáról hírt kapott, hogy a nemzetnek annyira drága életét ne kockáztassa. A görög csapatokat az Artan folyón túl koncentrálták s tegnap megkezdtek az előrenyomulást Janina felé.

Kirkilissze bevétele.

London, okt. 22.

A mai napnak legfontosabb híre Kirkilissze állítólagos bevétele. A Daily Telegraph tudósítója jelenii Szófiából: Nyomban Krikilissze elfoglalása után erős bolgár csapat elvágta az összes összeköttetéseket Kirkilissze és Drinápoly között, aminek az lett a következménye, hogy Drinápoly és Konstantinápoly között is minden összeköttetés megszakadt. A bolgárok hirtelenül és rendkívül gondos előkészületek után fogtak hozzá a támadáshoz. Huszezer törököt fogtak el és rendkívül sok eleség és hadiszer esett a kezükbe, amely elég arra, hogy egész hadtestet egy hónapra ellássanak. Drinápolytól északra már egész sor erőd a bolgárok kezébe esett. Az összes török csapatszállítások megakadtak s valamennyit visszafelé kellett irányítani. Az egész török hadsereg be van zárva Drinápolyba. Ez a hadsereg sokkal kisebb, mint eleinte hitték és talán csak kevés, sőt csak néhány napi ostromot tud kiállni. A Struma völgyből jelentik, hogy a Szalonoki felé vezető út el van vágva. A tudósító megjegyzi, hogy mindezeket a híreket hivatalosan még nem erősítették meg.

Kavarna bombázása.

Konstantinápoly, okt. 22.

Hivatalosan jelentik: Midőn török hajók a múlt vasárnap Kavarna előtt vesztegeltek, egyszerre megjelent egy bárka fehér zászlóval. Az ellenséges csapatok a partról hirtelen két ágyuból bombázni kezdték a török hajókat, amelyek a tüzelésre ágyuzással feleltek, a két ellenséges ágyut elhallgattatták. A bolgárok elpusztították a futóárkokat és azután visszavonultak.

A szerbek.

Szaloniki, október 22.

Zekki basa minden intézkedést megtett, hogy a Komanovo felé előrenyomuló szerbeket döntő csatában megverje. A megroggalt talaj nagyon megnehezíti a szerbek mozgulatait. Zekki basa százezer emberrel, sok ágyuval és géppuskával rendelkezik. E hadsereg pozíciója kitűnő. A szerbekkel eddig vívott harcok jelentéktelenek. Kumanov mellett lesz a döntés.

Várna bombázása.

Konstantinápoly, okt. 22.

Várna bombázása folyton tart. A flotta parancsnokától érkezett távirati jelentések szerint a várnai kikötőből kifutni akaró bolgár torpedónaszádokat kombinált tüzelés alá fogták úgy, hogy azoknak a kikötőbe vissza kellett térniök. A „Sabah“ jelentése szerint, a török flotta elnémitotta a parti ütegeket. A város a bombázás folytán sokat szenvedett. A bolgár torpedónaszádok közül több hasznavehetetlenné vált.

A törökök haditerve.

Konstantinápoly, okt. 22.

Katonai körökben a török hadsereg haditervét a következőkben foglalják össze: Az első csatározások után a török hadsereg Drinápolyba vonul, amely tudvalevően megvan erősítve. Ott egy hadtest pleznai mintára elsáncolja magát s hosszú ideig foglalkoztatni fogja a bolgár haderőt, hogy azt lekösse. A hadsereg másik része Csolbazáig vonul, ahol nagyobb erősítéseik vannak. Ott fogja bevárni a bolgár hadsereg zömét és reménylik, hogy a bolgárokat megtizedelik és megkezdhetik előnyomulásukat Szófia felé. Eközben a törökök Szerbiával és Görögországgal szemben védelmi taktikát folytatnak.

Délszlávok-Horvátok.

Fiume, okt. 22.

Az Abbáziában vasárnap megtartott délszláv tüntetés után most a fiumei horvátok is gyűlést készülnék tartani, amelyen gyűjteni akarnak a balkáni sebesültek részére. Nagyon valószínű, hogy a fiumei rendőrség ezt a tüntető gyűlést nem fogja engedélyezni. Zárai jelentés szerint ott eddig 7840, Spalatonban 8000, Raguzában pedig 1500 koronát gyűjtöttek össze e célra.

Rálóttek egy Lloyd-gőzösre.

Fiume, okt. 22.

A Skutari nevű Lloyd-gőzösnek a Bojana folyón kellemetlen kalandban volt része, melyről Kattaróból a következő részleteket jelentik: A Skutari gőzös a Bojana folyón haladt, melynek partjain a törökök és a montenegróiak csatározása foly. A hajó közeledésekor az ellenséges golyózápor megszűnt. Alig néhány lépéssel tovább a Skutari nevű Lloyd-gőzös orrával csaknem felborította két Montenegróból menekülő török család csónakját. Erre az egyik feldühödött török rálőtt a hajó parancsnokára, golyója azonban megakadt a parancsnoki hid fájában anélkül, hogy a kapitányt találta volna. Az esetről a kapitány jelentést tett a trieszti tengerészeti hatóságnak, mely diplomáciai utra tereli az ügyet.

A cár a béke mellett.

Pétervár, okt. 22.

Spálából jelentik, hogy a cár Szaszonov külügyminisztert nagyon kegyesen fogadta.

A cár a legnagyobb figyelemmel hallgatta meg a külügyminiszternek külföldi utazásáról tett jelentését s köszönetét fejezte ki békes politikájáért. — A cár azt mondta, hogy Szaszonov politikájával nagyon megvan elégedve s különösen az esik neki jól, hogy Oroszország a balkáni kérdésekben Ausztriával és Magyarországgal együtt megy. Szaszonov még ma visszautazik Pétervárra. Állása most szilárdabb, mint valaha volt.

Enver Bey albán parancsnok.

Konstantinápoly, okt. 22.

Enver bey parancsot kapott, hogy utazék Athénbe és vegye át az albán csapatok parancsnokságát.

A hatalmak semlegessége.

Konstantinápoly, okt. 22.

Portakörökből jelentik, hogy mindaddig, amíg Ausztria és Magyarország és Oroszország nem jelentik ki teljes semlegességüket, a többi hatalmak sem fognak ilyen nyilatkozatot tenni.

Menekülés a szandsákból.

Szerajevó, okt. 22.

Tegnap 34 török katona ért ide egy tiszt vezetése alatt. Valamennyien a montenegróiak ellen harcoltak a Szandsákban és mikor a török helyőrség hátrálni volt kénytelen, egy csapat a határon át Boszniába jutott. A boszniai határon a menekülők átadták fegyvereiket, mire Szerajevóba kísérték őket és egyelőre a katonai táborban helyezik el, míg a török konzul utasítást kap Konstantinápolyból. Valószínűleg visszaszállítják a török katonákat és a tisztet a török fővárosba.

Összehívják a képviselőházat.

A kormány úgy látszik mégis ragaszkodni fog ahoz a régi parlamenti tradícióhoz, hogy a delegációkat összehívó királyi kéziratokat a képviselőházban felolvashassa. Kormánypárti körökben az a hír van elterjedve, hogy a kormány még október hónapban ülésre hívja össze a képviselőházat. Az ülés napja még nincs megállapítva, mert Tisza István gróf nincs Budapesten, a beavatottak azonban úgy tudják, hogy a Ház legközelebbi ülése a *jövő hét keddjén* lesz.

Mínthogy az ellenzék több ízben tett olyan nyilatkozatot, hogy a béke felé a kormánynak kell megtenni az első lépést, a miniszterelnök a delegációk kérdésével akarja ezt összekapcsolni, amennyiben *levélben szólítja fel az ellenzéki pártokat*, hogy helyüket a *delegációban* ismét foglalják el. A többség erre a célra nyolc helyet ajánl fel az ellenzéknek. Mínthogy azonban az ellenzék az eddigi megállapodások szerint nem hajlandó taktikáján változtatni, a többség kénytelen lesz a november 5-én kezdődő delegációs üléseken egyedül tárgyalni.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Biharvármegye költségvetése.

Már többször megírta a „Tiszántúl”, hogy milyen tarthatatlan állapotot idézett elő már eddig is a miniszterium azon késlekedése, hogy Biharvármegye költségvetésének ügyét még nem intézte el. A régóta nehezen várt költségvetés még sem érkezett le a vármegye alispánjához s e késedelmes eljárás nagyon fenntartja a vármegye háztartásának menétét. Építeni kellene utakat, de nem lehet, mert nincsen reá fedezet. A háztartási alap egyensúlyát már eddig is csak a legnagyobb nehézségekkel volt képes fenntartani a vármegye még pedig úgy, hogy egyszer egyik, majd másik alaptól vett kölcsönt a majd nem teljesen kimerült háztartási alapnak s ebből fedezték a legsürgősebb kiadásokat.

De ezt sem lehet a végletekig, hiszen egyszer kifogy valamennyi alap. Igaz, hogy június hóban leküldte a miniszterium a költségvetést a vármegyének, de csak átdolgozás végett. A költségvetésben nehézményelte a miniszter azt, hogy a napidíjasoknak évi 400—400 korona lakbért szavazott meg a törvényhatóság. E tételt aztán az átdolgozásnál törölte is *Baranyai* András főjegyző.

Lázás sietséggel dolgozták ekkor át a költségvetést, hogy minél rövidebb idő alatt ismét megkaphassa azt a vármegye. Értelhető türelmetlenséggel várták mindennap, de csak nem érkezett.

Ekkor *Fráter* Barnabás alispán személyesen utazott Budapestre, hogy megsürgesse a költségvetés elintézését. Sürgetésére kedvező választ kapott s most már remélték, hogy rövid időn belül le fog érkezni, de a mai napig még nem jött.

E bizonytalanság miatt még a folyó évi adókiivetést sem lehet eszközölni, mert e költségvetéstől függ a vármegyei pótdó százalékoka. Így a jegyzők is hátráltatva vannak, mert az adót nem lehet kiivetés nélkül behajtani.

Fráter Barnabás alispán egy ügyben a hozzá fordulónak a következőket mondotta:

— Magam sem tudom mi lehet az oka, hogy oly soká késik a költségvetés. Egyszer már személyesen sürgettem meg, ekkor kedvező választ kaptam. Abban a hitben jöttem tehát haza, hogy pár héten belül megkapjuk, de még most sem érkezett meg. A napokban ismét megsürgettem — magán levélben, — de erre sem kaptam eddig választ.

Így tehát még minden teljes bizonytalanságban van s marad egyelőre tovább is.

Változás Horvátországban. Bécsből jelentik: A Horvátországban várható új rendről a Neues Wiener Tagblatt legjobb forrásból nyert értesülés alapján a következőket jelenti: Illetékes helyen eddig még nem történt döntés, de való, hogy a mostani állapotoknak megváltoztatásáról tárgyalnak. Meg kell jegyezni, hogy nem terveznek semmiféle intézkedést, amely közjogi aggodalmat kelthetne, nem kombinálnak olyasmit, ami a Horvátországnak Magyarországhoz való viszonyára vonatkozó törvényeket érintené. Senki sem gondol katonai kormányzóra oly hatalmi körrel, amely a magyar kormány ellenőrzésén kívül esnék. Horvátország közigazgatásának élére a törvény értelmében csak a magyar miniszterelnök javaslatára, tehát az ő beleegyezésével és ellenjegyzésével állítható egy tisztviselő. Senki sem gondol arra, hogy a törvény által megállapított közjogi viszonyt megváltoztassa vagy hogy azt a tényt megdöntse, hogy Horvátország legfelső közigazgatási tisztviselője a magyar kormány organuma. Rend-

szerváltozásról tehát nincsen szó s ami esetleg belátható időben megfontolás tárgyává fog tétetni, az csak esetleges személyváltozás a királyi biztosságnak élén. Ha erre kerülne a dolog, okkor nincs kizárva, hogy ezuttal nem polgári embert, hanem egy tábornokot fognak királyi biztossá kinevezni, aki azonban épp úgy lesz alárendelve a magyar kormánynak, mint a mostani királyi biztos. Döntő határozatot azonban eddig még nem hoztak.

Közös minisztertanács. A hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közölni azt a királyi kéziratot, amely a delegációkat november hó 5-ére hívja össze. Ezt megelőzőleg Bécsben közös miniszteri tanácskozás lesz, amely nemcsak a delegációk munkaprogramjával, hanem a boszniai vasutak kérdésével is fog foglalkozni. *Lukács* László miniszterelnök *Beöthy* és *Teleszky* miniszterekkel vasárnap utazik fel Bécsbe, hogy részt vegyen a közös miniszteri tanácskozáson.

Tifuszállomás Nagy-Váradon.

A főorvos jelentése tanulmányutjáról.

Évenként, különösen az őszi hónapokban, gyakori a tifusz megbetegedés Nagy-Váradon. A folyó évben még nagyobb számban lépett fel ez a veszedelmes betegség, bár szerencsére enyhe lefolyással, mert igen kevés áldozatot követelt. Azonban, tekintettel arra, hogy újabb és újabb közegészségi intézményeket létesít a város és mégis szaporodik a tifusz betegség száma, a városi tanács dr. *Mayer* László városi főorvost kiküldte Németországba, a tifusz elleni védekezés tanulmányozására.

Dr. *Mayer* László tanulmányutjáról már hazaérkezett s beterjesztette jelentését.

A főorvos Strassburgban tanulmányozta a tifusz elleni intézkedéseket. Jelentésében rámutat, hogy a közegészségi intézmények terén Németország vezet, s a tifusz ellen 10 év óta nagy küzdelmet fejt ki s a baj leküzdésére a kormány is nagy súlyt helyez; különösen Elzászban és Lotharingiában, hogy esetleges háborúnál tifuszmentes hater legyen. A militarismus is előmozdítja az ország közegészségügyét.

A veszedelmes betegség ellen egy császári biztos felügyelete alatt védekeznek. Elzász-Lotharingiában tifuszállomások vannak, amelyeknek működése annyira intenzív, hogy a tifusz megbetegedések száma 300-ról 50-re csökkent. Nagy gondot fordítanak a baj felismerésére és pedig vérvizsgálattal, amelyet az állomások bakteriologiai intézete végez.

Ilyen tifuszállomás és ezzel kapcsolatos bakteriologiai intézet felállítását Nagy-Váradon is szükségesnek tartja a főorvos. Nagy hasznát veszik ennek az u. n. tifusz-hordozók kipuhatólásánál, a tejvizsgálathoz stb. Részletes számadást ad a jelentésben, amelyből kitűnik, hogy a költségek évként 7000 koronát igényelnek, de ennek felét megtérítene az állam.

A tifuszállomás és bakteriologiai intézet részére helyiséget is keresett már a főorvos és pedig a Dudek-utcán, abban a házban, amelyben a városi vegyvizsgáló állomás van.

A bakteriologiai intézet vezetésére ajánlja *Mayer* László főorvos dr. *Sebestyén* Artur nagyváradai szakorvost, aki 5 évig működött Budapesten ilyen szakban s nagy jártassággal bír a bakteriologia téren.

Kéri a főorvos, hogy a tifuszállomást és bakteriologiai intézetet mielőbb állítsa fel a város.

LETARTÓZTATTAK két hazárdjátékost.

Valóságos rajzás volt tegnap egész késő estig a rendőrségen. Egy makai parasztgazda: *Nagy* Imre feljelentést tett a rendőrségen délelőtt, hogy hétfőről keddre virradó hajnalban kifosztották előtte ismeretlen egyének kártyán, minden pénzét elnyerték és akkor eltűntek mellőle.

A nagyváradai rendőrség már régen figyel itt több gyanus alakot, akik, ugyszólván egész életüket a homályos kártyaszobákban élik le. Tudják, hogy nem tiz, de száz kétes egyszisztencia nyugszik ebben a városban a kártyán, a hamis játékon.

De oly raffináltan ügyesek, hogy lehetetlen őket leleplezni. Egy-egy pozitív eset nyújt csak bizonyítékot ellenük s ilyenkor olyan zsongás és rajzás van a kártyások között, mint mikor végigvág az ember egy hangyabolyon.

A panasz megtétele után nyomban mozgósították a detektiveket, akik délutánra elő is állítottak két hely- és foglalkozás nélküli egyént. Fonn *Dávid* az egyik s *Heilbran* Jenő a másik. Beidéztek a Korzókavéház egész személyzetét s mindazokat, akik akkor este a kávéházban voltak.

A rendőrségen lázas munkával igyekeztek lefolytatni a kihallgatásokat. *Egely* Alajos bűnügyi kapitány vezeti az ügyet s *Ehrlich* Imre fogalmazó működik mellette.

A panaszos kétségbeesve beszélte el, hogy neki esze ágában sem volt leülni kártyázni. Mikor bement a kávéházba, fölváltott egy ezerkoronást s ezt látták a feketéző vendégek. Nyomban melléje szegődött 3 ismeretlen alak, akik hazárdjátékra csábították.

Éjfélkor abbahagyták a játékot. Ő kiment a vasutra, de később ismét visszatért s újra hozzáláttak a ferblizéshez.

Mire aztán megvirradt, akkorra ő teljesen üres zsebekkel állott föl az asztaltól. Azt állítja, hogy hamisan játszottak vele.

Ezt a panaszt azonban már oly későn tette, hogy a kártyások úgy a kártyát, mint az elnyert pénzt eltűntették a nyomozó rendőrség elől. *Nagy* Imre bemondása szerint 1800 koronája uszott el hétfőn éjjel.

A kihallgatás során Fonn *Dávid* beismerete, hogy játszott *Nagy* Imrével, de nem-hogy nyert volna, hanem állítólag veszített. A motozás alkalmával nem is találtak nála nagyobb összeget.

Ellenben *Heilbran* Jenő tagadja, hogy ő játszott volna. Nála 250 korona készpénzt találtak. Fonn *Dávid* zsebei tele voltak zálogcédulákkal, aranyórákról, gyűrűkről s más ékszerekről. Állítólag a vásáron vette. A rendőrség most távirati megkeresést intézett Debrecenbe, mert itt állították ki a cédulákat.

Mind a két hazárdjátékost a rendőrség

letartóztatta, mert hely és foglalkozás nélküli egyének. A tanuk valamennyien igazolták eddig azt, hogy igen is hazárdjátékokat játszottak. A nyomozás most főleg a harmadik játékos kiderítésére irányul, aki rejtélyesen eltűnt.

Hítvesgyilkossággal vádolt férj.

Eltűnt a falu legszebb asszonya.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

A nagyváradai esküdtbírótság előtt most egyre-másra vonulnak fel a véres és kegyetlen gyilkosságok ügyei, amelyek nagyon szomorú sötét színekkel világítanak be a bihari messzefekvő, eldugott községekben lakó nép erkölcsébe.

Tegnap ismét egy borzalmas és rejtélyes ügy került tárgyalás alá és az esküdtbíróságra hárult a nehéz feladat, hogy a szenzációs bűnperben kiderítse az igazságot.

Messze, a bihari hegyek között, Bondoraszó községben történt a bűntény. Eltűnt a falu legszebb asszonya, Vajda Ruszalin jó módú falusi gazdának a fiatal felesége. Sokáig kutatott utána a csendőrség, míg azután Bondoraszó és Száka község között a nyiresben megtalálták a hulláját. Az első pillanatra látszott, hogy gyilkosság történt. A hevenyében betemetett testen ijtózatot ütése nyomai voltak láthatók. Minden jel arra mutatott, hogy Vajda Ruszalin volt a felesége gyilkosa. Azt mondják, kikapós volt az asszony. A férj a falu egyik legmódosabb gazdája, már a negyven év felé járt, amikor az első felesége halála után ismét megnősült és feleségül vett egy fiatal 17 éves leányt, aki a községben a legszebb, legfiatalabb menyecske lett. A legények jártak utána és úgy látszik az asszony nem nagyon szerette a javakorbéli férjét s elfogadta a legények udvarlását. Ez volt a veszte. Egyszer csak eltűnt s szép asszonyka, véres sebekkel borított holttestére bukkantak rá később.

A súlyos gyanuok alapján a férjet letartóztatták és a nagyváradai esküdtbírótság Korn Lajos elnöklete alatt tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását.

Elsőnek Vajda Ruszalin, a férjet hallgatta ki az elnök. Felolvassák a vádiratot, melylyel a kir. ügyészség Vajda Ruszalin földbirtokost hitvestáron elkövetett szándékos emberölés büntette miatt vád alá helyezte.

Elnök: Bűnösnek érzi magát.

Vádolt: Nem. Én nem öltem meg a feleségemet.

— Hát akkor ki ölte meg.

— Nem tudom, nem voltam otthon.

Elmondja azután, hogy bár sokkal fiatalabb volt a felesége mint ő, nyugodtan és jól éltek. Egyszer verte meg csak, akkor az asszony hazament a szüleihez, de azután ismét visszajött hozzá. Ő nem csipte rajta soha, különben nem kutatta és nem is bánta, hogy mit csinál az asszony. Jó háziasszony volt s ő mással nem igen törődött.

Az elnök erre elébetartotta, hogy a vizsgálóbíró előtt és a csendőrök előtt másként vallott. Akkor azt mondta, hogy nagyon csapodár volt a felesége és beismerte a tettét. Husvét előtt néhány héttel a dülöben látta a feleségét egy férfival, utánuk ment s amikor a férfi már nem volt ott, az asszony

után ment, aki menekülni akart. Vajda Ruszalin azonban utolérte, leütötte és késével agyonszurta. Azután eltemette ott a helyszínén.

A vádolt kijelenti, hogy nem igaz, nem ölte meg a feleségét. Ezt azért mondta, mert a csendőrök kizárták és kényszerítették, hogy magára vállalja a gyilkosságot. Igyekszik alibit igazolni. Ő maga kutatta a feleségét és feljelentést is tett ellene, amiért a pénzével megszökött tőle.

A vádolt kihallgatása egész délelőtt tartott. Délután tértek a tanuk kihallgatására. Magára a gyilkosság tényére senki sem tud semmi pozitív adatot mondani. Hetven tanu van beidézve, úgy hogy a tárgyalás néhány napot fog igénybe venni.

Felmentett főispán. Báró Vay Elemér Borsodvármegye és Miskolc város főispánja saját kérelmére a főispáni állástól felmentetett s kiváló szolgálatai elismerésül király ő Felsége részére a *Szent István-rend kiskeresztjét* adományozta.

..HIREK..

...

*** Csendőrkórház és internátus Nagyváradon.** A nagyváradai csendőriskola építésére felügyelő bizottság tegnap értekezletet tartott a városházán. A tanácskozás ezuttal nem annyira az építés alatt álló csendőriskolát érintette, mint arról folyt, hogy a belügyminiszter egy nagyobb szabású csendőrkórházat és egy csendőrinternátust szándékozik Nagyváradon felállítani. Ez utóbbiról már volt előzetesen szó s a város fel is ajánlotta erre a célra a mostani ideiglenes csendőriskolát. A tegnapi értekezleten jelen voltak: Szabó László min. tanácsos, Jendrassik Jenő min. osztálytanácsos, Oláh csendőrezredes, Stolzenberg osztálytanácsos, Vágó József műépítész, a város részéről Rimler Károly polgármester, Köszeghy József főmérnök, Grundböck városi mérnök. A bizottság előbb kiszállt a helyszínre s megtekintette a csendőriskola építését s részletes magyarázatot kért a legutóbb ott történt vasbetonmenyezet beomlásáról. A vegyes bizottság megállapította, hogy a csendőriskola építésénél felmerült pótmunkák 100 ezer koronára rugnak, míg az elért megtakarítás 80000 korona. A tanácskozás további folyamán a miniszteri küldöttek előterjesztették, hogy egy száz ágyra berendezett csendőrkórház felállítását vették tervbe, valamint tárgyalták a csendőraltisztek gyermekei részére felállítandó internátus kérdését. Mindkét intézmény az összes csendőrség részére szolgálna. A város képviselői a kórház részére is felajánlották a szükséges területet, a Rulikovszky-ut mentén. A vegyes bizottság érdemlegesen még nem döntött a kérdésben, hanem tanulmányozzák a kérdést s a terveket is mielőbb elkészítik, hogy úgy az internátus, mint a kórház építését a csendőriskola építésének befejezése előtt megkezdhessék.

*** Kevés az okleveles jegyző Biharmegyében.** Valamikor a jegyzői pálya a legsufoltabb pályák egyike volt, akkor, amikor még nem volt annyira tulter-

helve munkával mint most. Most ellenkezőleg: kevés a jegyzői pályára készülő száma, sőt okleveles embert nagyon nehezen tudnak kapni. Tegnap a tenkei járás főszolgabírája jelentette, hogy egy rendszeresített állásra nem tud okleveles embert kapni. Ugyanis a megüresedett gyantai jegyzői állásra Török Bálint bélfenyéri segédjegyzőt helyettesítette a főszolgabíró. Török Bálint állására pedig Darvay Sándor okl. jegyzőt. Darvay engedély nélkül eltávozott állásából s most nincs okleveles jegyző, akivel pótolni lehetne, a bélfenyéri körjegyző pedig nem képes egyedül elvégezni az adóügyeket is. Kéri a főszolgabíró az alispánt, hogy addig, míg okleveles embert kap, engedje meg, hogy a segédjegyzői fizetés terhére egy munkaerőt alkalmazhasson.

*** Pálffy Béla a Népszövetségben.** A Katholikus Népszövetség vasárnapi ünnepélye iránt már is óriási az érdeklődés. Az érdeklődés elsősorban Pálffy Béla gyomai plébános felé fordul, a ki évek óta most fog ismét Nagy-Váradon nyilvánosan beszélni. Pálffy Béla szónoki zseniáltságát ismeri Nagy-Várad egész közönsége. A szó hatalmával és meggyőző erejével kevesen rendelkeznek úgy, mint ő. A Népszövetség osztatlan lelkesedéssel és szeretettel várja a kitűnő szónokot, a kinek régebben Nagy-Váradon elmondott beszédeit ma is emlegetik s a ki ime most eljön, hogy hatalmas szónoki tehetségével is megerősítse, kitartó tovább munkára lelkesítse Nagy-Várad Katholikus Népszövetségének folyton gyarapodó, egyre erősödő taborát. — Az ünnepély részletes programját legközelebb közöljük. A meghívókat ma készíti el a nyomda s azokat ma este 6 órakor veszik át a csoportvezetők a népszövetség jegyzőjétől, Székely Lajostól (Körös-u. 6. sz.) A ki tévedésből meghívót nem kapna, de arra igényt tart, forduljon ugyancsak a népszövetségi jegyzőhöz.

*** A hirlapárusítók panasza.** A Hegedüs-Hirlapírodának Nagy-Várad város tanácsa engedélyt adott, hogy a város különböző pontjain az utcákon kis asztalokon hirlapokat, folyóiratokat árúsihasson. Ilyen elárusító helyek vannak: a kórház előtt, a Szent László-téri hidfőnél, a Füehsl-ház előtt. Ezáltal egy nagyvárosi ujitással több van Nagy-Váradon. A hirlapot árúsító dohánytűzsdések tegnap beadvánnyal fordultak a városi tanácshoz, amelyben kifogásolják a tanács engedélyét, mert ez őket, akik drága boltbért fizetnek, családokat tartanak fenn, az utcai hirlapárusító asztalok engedélyezésével érzékenyen megkárosítottak. Azt mondják, hogy még ehhez nem elég nagyváros Nagy-Várad. A világvárosokban nagy, szabad tereken vannak ilyen ujságárúsító asztalok, de nem az ujságárúsító üzletek előtt. Kéri a tanácsot, hogy vonja vissza az engedélyt s szüntesse be az asztalokon való utcai elárúsítást. — A beadványnak azonban aligha lesz sikere, mert az engedélyt szabályszerűen adta ki a tanács, s különben is nem olyan helyeken vannak az ujságelárúsító asztalok felállítva, ahol a közelben ujságelárúsító boltok lennének. Mindenesetre városiasabb az ujságok ilyen módon való árulása, mint a rikkancsok fülsiketítő kiabálása.

*** Sok a kivándorló.** A Cunard hajóstársaság tegnap küldte a kivándorlókkal kötött szerződéseket Biharvármegye alispánjának. E szerint, az október 12-én indult „Laxonia” nevű hajójával 23 biharmegyei kivándorló utazott Amerikába.

*** Köszönetnyilvánítás.** A Tiszántul kiadóhivatala ez uton fejezi ki hálás köszönetét azoknak a népszövetségi lelkes tagoknak, a kik a keresztény sajtó terjesztése körül fáradoztak és fáradoznak s már eddig is, oly rövid idő alatt váratlanul nagy eredményt értek el. Kéri a kiadóhivatal az összes előfizetőket, terjesszék tovább is a lapot ismerőseik körében, szükség esetén csak a Tiszántulban hirdessenek és csak olyan üzletekben vásároljanak, a melyek a Tiszántulban hirdetteknek.

*** Zsigmondi Anna házassága.** Tegnap délelőtt érdekes házasságkötés történt. Dr. Szatmári László kir. közjegyző helyettes az anyakönyvvezető előtt nőül vette Zsigmondi Annát, a Szigligeti színház volt szubrett primadonnáját. Ugy-e milyen egyszerűen hangzik ez így? . . . Hiszen annyi házasságot kötnek az emberek, hogy ez az egy fel sem tűnik, hogyha nem állana benne egy név, amelyet ezer, meg ezer ember kiáltott sokszor hangos lelkesedéssel, amelynek ezren tapsoltak éveken át diadalmas színházi estéken. Zsigmondi Anna! . . . A kedvelt primadonna tegnap siklott le végleg a polgári élet szürkeségébe, amelyet számára egyelőre egy nászut aranyoz be. A fiatal pár tegnap délután utazott el Olaszországba, ahol négy hetet fognak tölteni.

*** Wladimir orosz kém.** Vasárnapi számunkban ilyen cím alatt adtunk hírt egy szenzációs katonai rendeletről, amely Wladimir mestert, mint veszedelmes orosz kémhatóságú megfigyelés alá kívánja vétetni. Mi magunk legkevésbé hittünk a dologban, mert Wladimirt nem olyan embernek ismerjük, aki kémkedésre kapható volna. Tulzott óvatosság ez katonáéktól, amiért nem lehet reájuk megharagudni, hiszen háborus világ van. A szenzációs ígérkező cikket átvették a budapesti s a vidéki nagyobb lapok. Az egyik debreceni lap munkatársa megkérdezte aztán Wladimirt, hogy mit szól a dologhoz? A pilóta így nyilatkozott:

— Lehetetlen híresztelés az egész. Aki engem ismer, úgy sem hiszi el. Én már régen eltemettem magamban Oroszországot; nem is vagyok orosz állampolgár, már tizenegy év óta Magyarországon lakom és magyar lettem érzésben, gondolkodásban. Jelenleg kolozsvári adófizető polgár vagyok. Oroszországból évek óta még csak levelet sem kaptam és nem is küldtem.

*** Elárverezik a Bottó-hagyaték ingatlanait.** A Bottó Ferenc hagyatékában maradt három darab ingatlan, amely szintén a nagyváradi főziskola alapját illeti. Nagyvárad városa most ezeket az ingatlanokat elárverezteti. A Fugyivásárhely határában levő 1200 koronára becsült ingatlan árverése november 29-én, a Pósa község határában levő, 1050 koronára becsült ingatlan november 28-án és a Kisürögd határában levő, 300 kor. értékű ingatlan árverése november 30-án lesz.

*** Szállítóképeségi bizonyítványok kiállítására.** Felkérjük az érdekelteket, hogy közszállításokhoz szükséges szállítóképeségi és megbízhatósági bizonyítványok kiadása iránti kérelmüket a pályázati határidőt megelőzőleg legalább 3-4 nappal tartsák elő, mivel egyébként könnyen megtörténhetik, hogy a bizonylatok és mellékletei a szükséges időre el nem készülhetnek. Nagyvárad, 1912 október hó 19-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök. Dr. Oláh Béla fogalmazó.

*** Debrecenből Nagy-Váradra repülőgépen.** Szenzációs tervről értesültünk tegnap délután a rendőrségen. — Ugyanis fönt járt a főkapitánynál Rodiczky főhadnagy és fölmutatta Lányi Antalnak egy táviratát, amelyben jelzi, hogy a délután folyamán átröpül Debrecenből Nagy-Váradra. A főhadnagy ezt bejelentette a főkapitánynak, aki tudomásul vette a bejelentést. Egyben telefonon közölte a szenzációs hírt a pilótahadnagy hozzátartozóival, Géczy főmérnökkel, akik autón mentek ki a püspöki utra. A rendőrség részéről Becsei őrmester vonult ki a püspöki várhoz 6 rendőrrel. Esti 7 óráig várták Lányit, de nem érkezett. Elindult-e, baj érte-e vagy leszállt valahol, mindez izgalmas kérdés most. A hatalmas ut berepülése minden esetre szenzációs diadalt hozott volna Lányinak, aki ma már a legkitünőbb magyar pilóták egyike.

*** Eljegyzés.** Özv. Kleszner Vilmosné leányát, Kleszner Ilonkát eljegyezte Pogány Emil, az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság főkönyvelője Debrecenben.

*** A népszövetségi cimtár jövő hét első napján sajtó alá kerül.** Sziveskedjenek azok a csoportvezetők, a kiknél a cimtár részére neveket eljegyezték, a címeket és begyűlt összegeket legkésőbb október 27-ig Székely Lajos jegyzőhöz juttatni. Azok a népszövetségi tagok, kivált iparosok és kereskedők, a kik nevüket, foglalkozásukat és lakásukat az 1600 példányban megjelenendő cimtárba közzé akarják tétetni és e végből még nem jelentkeztek, legkésőbb okt. 27-ig még mindig jelentkezhetnek. A cimtár foglalkozási csoportok szerint fogja feltüntetni a jelentkező népszövetségi tagok nevét és lakását s mivel a cimtárt a népszövetségi naptárhoz mellékelve minden népszövetségi tag megkapja, ez a legalkalmasabb és legolcsóbb mód a hirdetésre. A név, lakás és esetleg telefonszám közzététele csak 30 fillérbe kerül. A cimtárba csak népszövetségi tagok vétetnek fel, mert a cél: a tagok összetartását fokozni, a figyelmet egymás támogatására felhívni.

*** Megmarta a veszett eb.** Nagyriadalmat idézett elő tegnap Nagyléta községben egy veszett eb. A déli órákban sokan tartózkodtak az utcán. Szoma Gáborné is kint volt s több ismerősével beszélgetve, állt az utcán. Mellettük, néhány lépésre gyermekek játszottak. A gyermekek egyszer csak rémülten kiáltozni kezdtek, mert egy hatalmas eb rontott közzéjük. A kiabálásra odasietett Szománé, hogy az ebet elzavarja, de az neki ugrott s nyakán megharapta, majd elmenekült. Az eb veszett volt. Az utcán játszódozó gyermekek közül hatot megmarta, akiket Szománéval együtt, még tegnap felküldtek a Pasteur-intézetbe. Nagyléta községben ebzárlat van elrendelve, mert alig pár napja garázdálkodott egy veszett eb. Az eb tulajdonosa ellen megindították az eljárást.

*** Gyűjtés a Gyermekszanatórium javára.** A nagyváradi-újvárosi római katólikus elemi fiúiskola tanulói a szegénysorsu beteg gyermekek felségítésére az elmúlt héten gyűjtést rendeztek. A kiosztott gyűjtőveken a következő tanulók gyűjtöttek a IV. osztályból: Stiedl Rezső 2'68, Joó Ferenc 2'42, Mertz Károly 2, Fritz László 1'92, Csák Lajos 1'36, Holbán Valér 1'14, Kiss Gyula 1'08, Zemplényi Sándor 1'06, Nagy Ferenc 1'02, Kozák Antal 1'02, Deák Miklós 96 fill., Weinber László 90, Sztaharovszky János 90, Kovács Gyula 88, Nikolits Sándor 86, Szálka István 83, Szkul-

téy István 70, Vagyon Imre 66, Mészáros Lajos 60, Hotya Jenő 50, Már László 50, Zorger Antal 50, Rocska József 48, Arnóczki János 40, Kacsánci Sándor 30, Letanovszky Sándor 25, Krempel Ferenc 24, Dobai Gyula 22, Szotter Ferenc 20, Főző Jenő 20, Marosi Zoltán 20, Boros Jenő 16, Mártonyi Géza 16, Lázár Márton 14, Aggód Sándor 6, Nagy Béni 2, Renner Lajos 2. Összesen 27 kor. 54 fill.

A II. osztályból gyűjtött: Weinber Rudolf 78 fill., Balogh Lajos 60 fill., Vincze József 1 K 53 fill., Máthé Bandi 2 K 10 fill., Ujfalusi László 1 K 70 fill., Pintér Oszkár 2 K, Csermák Dezső 66 fill., Seprenyi Sanyi 3 K 70 fill., Fekete József 4 K 80 fill., Kelemen András 71 fill., Szepesi Ferenc 1 K 74 fill., Papp Sándor 1 K, Joó Béla 50 fill., Kerekes János 3 K 20 fill., Baranyi Odön 60 fill., Fuksz Albert 1 K, Conef Demeter 42 fill., Fessenyi László 11 K 10 fill., Kovács László 1 K, Szihta Béla 90 fill., Gere Zsigmond 1 K 20 fill., Juhász Béla 1 K, Balácsi Béla 1 korona.

*** Vége a mozisínpadnak!** Tudvalevőleg Erdélyi Miklós beadványával fordult a városi tanácshoz, hogy egyrészt tiltsák be a mozikban és az orfeumokban a színházi attrakciókat, másrészt pedig, hogy redukálják a mozik s orfeumok számát. S most az a meglepetés ér bennünket, hogy a tanács már jóval előbb gondoskodott ez irányban a színház érdekeinek megóvásáról. Ma közli a sajtóiroda, hogy miután Grácz Lajos tűzoltóparancsnok a mozik megvizsgálásáról szóló jelentését beterjesztette a tanács 9264—1912. sz. véghatározattal még ez évi okt. hó 2-án utasította a mozitulajdonosokat a főkapitány útján, hogy a közbiztonság ellenes színházakat távolítsák el. Minden esetre furesa, hogy ezt a rendeletet nem hajtották végre.

*** Kamarai értesítések.** A temesvári cs. és kir. VII. hadtest hadbiztossága az ungvári és egri katonai csapatkórház vendégfőnökei élelmezésére pályázatot hirdet. A biztosítási tárgyalás az ungvári csapatkórháznál a f. évi november hó 4-én, az egri csapatkórháznál pedig az 1912. évi november hó 6-ik napján fog megtartatni. Egyéb-ként a pályázat részletes feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától délután 2 óráig megtekinthetők. A pólai cs. és kir. tengerészeti élelmezési hivatal a részére az 1913. évi folyamán szükséges: kávé, cukor, fűszer, gyarmatárú cikkek, buza és rozsliszt hüvelyes főzelékek, hagyma, burgonya, ecet, bor szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő, 1912. évi november hó 30-ika. Nagy-Várad, 1912. október hó 18. dr. Moskovits József elnök. dr. Oláh Béla fogalmazó.

*** Jóízlésű ember kávé, teát, rumot, cukorkát és tea süteményt, csakis a FIUMEI kávébehozatalnál vásárol Rákóczi-ut, Bazárépület. Telefon az egész megyére 637. sz.**

Vadász urak figyelmebe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belsőldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. Ladányi József puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Valódi **Amerikai** és **Chas-**
sala cipők, legjobb **Bor. a-**
lino és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerazhetők be.

* **A német, francia és angol nyelvekben** tökéletes kiképzést nyerhetnek legalább középiskolai műveltséggel bíró egyének a Rose-rendszerű nyelviskolában (Bémer tér 1. szám). Beiratkozás mindenkor. Tandij óránként és személynként 1 korona 50 fillér.

* **Hetek óta** feltűnést kelt már a Rákóczi-uti Gerliczy-palotában készülő **Szent Antal** gyógyszer-tár. A városi főorvosi hivatal ma vizsgálta azt meg s miután úgy a berendezést, mint a raktáron lévő gyógyszereket helyesnek és az előirt törvényeknek megfelelőnek találták; hivatalosan is megnyitották azt. Ez alkalommal magunk is megnéztük az új gyógyszer-tért, amelynek nemcsak külseje, de belső berendezése is valóban modern.

x **Kossuth utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

* **Gépirónő**, irodai teendőkből jártas, alkalmazást keres. (Cím a kiadóban.)

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

x **KIADÓ 3** szobás lakás, évi bér 600 korona. **Káivária u. 23 P. G.-nél**

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szobas mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszemet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váravelence, vasutná!

x **Ungváry Gergely** könyv- és papírkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

Tanulót

fizetéssel felvesz a

Nagyvárad Tisztviselők
Fogyasztási szövete.

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra **egész nyáron** készülni a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125-38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerda: Ábrahám a menyországban.
Csütörtök: Csituly szívem.
Péntek: A gólya.
Szombat: Hivatalnok urak.
Vasárnap délután: Cornevillei harangok,
este: Limonádé ezredes.

Ábrahám a menyországban negyedszer. Minden este zsufolt ház tap-solta és kacagta eddig végig az Ábrahám a menyországban pompás előadásait. A gyönyörű diszletezés, a szenzációs operett-trükkök teljesen megragadták a színház publikumát. Ugylátszik, a szezon legnagyobb sikerű operettje lesz ez, melyben Lónyai Piroska, Tompa Béla, Horváth Mici rendkívül zajos sikert arattak és meghódították Nagy-Várad színházi közönségét. Az operettet ma este negyedszer hozzák színre.

A Limonádé ezredes és a Gólya. Vasárnap este egy szenzációs sikerű operett, a Limonádé ezredes bemutatója lesz a Szigligeti-színházban. Pazar diszletezéssel, a modern operett-rendezés minden elgondolható ötletességével hozzák színre a darabot, hogy a bemutató méltó legyen azokhoz a sikerekhez, melyeket a darab a fővárosban elért. A színészek nagyban készülnek az érdekes premierre. — Csütörtökön este egy nagyszerű francia vigjátékot elevenítik fel, melyet a múlt szezonban óriási sikerrel hoztak színre éppen a Szigligeti-színházban. A közönség sok várakozással néz úgy a bemutató, mint a Gólya előadása elé.

Keletindiai kézimunka és Perzsa-szőnyeg kiállítás!

Itt még nem létezett dolgok a ::

Rákóczi-ut 13. sz. alatt

(uj Waiszlovits-féle palotában.) Nyitva e hó 12-étől reggel 8-tól este 7 óráig. A kiállítás csak e hó végéig tart **Belépődíj nincs**

IRODALOM

„A lefokozott” ünnepek. Irta Jámbor László S. J. misszionárius. Ötven-ezer példányban fogyott már el ez a népszerű iratoeska. A pápa szándékát magyarázza e röpirat és az ellene felhozott nehézségeket veti vissza közvetlen népszerű hangon. Ajánljuk e röpiratot a lelkészkedő pap-

ság figyelmébe. Száz röpirat ára 1 korona 20 fillér. Kapható a szerzőnél: (Budapest VIII. Mária-utca 25. szám.)

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Döntés a Wildburg-hagyaték ügyében. Régi, sok százezer koronás örökösödési perben döntött a nagyváradi királyi tábla. A hatalmas per ezelőtt két évvel kezdődött, amikor meghalt özv. báró Wildburg Adolfné. Leánya, báró szepesi Szokoll Józsefné, sz. Wildburg Szilvia és fia báró Wildburg Aladár örökölte a nagy vagyont. A két testvér csak hosszas tárgyalás után tudott a közjegyző előtt az örökrészben meg egyezni. De azután br. Wildburg Aladár nem tudott belenyugodni az egyezségbe és pert indított a testvére ellen. A pert azonban a Curia előtt is végleg elvesztette. A nagyváradi kir. járásbíró, mint hagyatéki bíróság döntött azután, hogy az egyezség értelmében miként osztassék fel az örökség. Felebbezés folytán a táblához került az ügy, amely azután kimondta az utolsó szót a hagyaték ügyében. A táblai ítélet szerint 332,000 korona készpénzt köteles báró Szokollné br. Wildburg Aladárnak kiadni, az ügygondnok díját pedig 16,000 koronában állapította meg. Ezzel véget ért a hatalmas örökösödési per, amelynek folyamán Wildburg Aladárnak keserves kálváriákat kellett végigjárnia. Bezáratták épelmével az elme-gyógyintézetbe, ahonnan csak később tudott kiszabadulni.

NYILTÉR

Még ez nem létezett soha!

Ami — K 150-be kerül szabóüzletekben
Az ma — K 68-ért kapható legyen.
Ami — K 160 került
Az ma — K 80-ért kapható legyen.
Ami — K 190-be került
Az ma — K 94-ért kapható legyen a

TESZLER-féle üzletben.

Az alábbi részletek szerint: Egy finom télikabát-nak való kelme és összes hozzávaló került:

K 38—
munkadíj K 30—
összesen K 68—

Egy finomabb télikabát kelme és összes hozzávaló-val került:

K 46—
munkadíj K 34—
összesen K 80—

Egy egész finom valódi télikabát kelme és az összes hozzávaló került:

K 58—
munkadíj K 36—
összesen K 94—

Egyben ajánlom a m. t. vevőim figyelmébe a dusan felszerelt raktáramat. Női koszüm kelme minden lehető színben u. m. kék, fekete, szürke és drapp divatos színekben, amelyek mélyen leszállított árakban kaphatók, ugyszintén az öltönytöveket rendkívül olcsón bocsáj om rendelkezésére nagyra-becsült vevőimnek. Kérem ezen alkalmat kihasználni és egy próbabevásárlást eszközölni, míg a készlet tart. Tisztelettel

Schwartz Kálmán.

Zöldfa-utca 21. sz.

TÁVIRÁTOK

A király Budapesten.

Budapest, okt. 22.

(Saj. tud.) A Budapesti Tudósító jelenti. Ő felsége november hó elején — valószínűleg 4-én Budapestre érkezik. A királyi lakosztályt már készítik számára. Itt fog tarózkodni gróf Berchtold külügyminiszter is. A király november közepén általános kihallgatásokat fog tartani. A delegációs ebéd nov. végén lesz.

Katonai kormányzat Horvátországban.

Bécs, okt. 22.

(Saját tud.) A király Cuvaj horvátországi királyi biztost legközelebb felmenti állásától és bárói rangra emeli. Utódja egy magyar honvédtábornok lesz.

2000 bolgár elesett.

Szófia, okt. 22.

(Saját tud.) Kurklissze mellett mindkét részről a legnagyobb elkeseredéssel folyik a harc. A törökök hadállása szinte bevehetetlen. Bolgár részről ma délutánig 2000 ember elesett, 4000 ember pedig megsebesült.

Zsákmányoló törökök.

Budapest, okt. 22.

(Saját tud.) Konstantinápolyi jelentés szerint, ma a bolgár-határon lévő Hanbárnál fényes eredményű török manőver volt. A bolgárokat sikerült a török haderőnek nyílt tere csalni megerősített hadálásukból és erősen megtizedelték sorait. Temérdek zsákmányt ejtettek, két ágyut és nyolevan szekér élelmiszert.

Elítelt kivándorlási ügynök.

Budapest, okt. 22.

(Saj. tud.) A kir. itélőtábla ma tárgyalta Bolgár-Lessing Lajos ügyét, aki tudvalevőleg tudományos előadás örve alatt kivándorlásra buzdította a hallgatóságát. A kir. tábla ma felemelte a törvényszék 6 hónapi börtönét 2 évi börtönre.

Orosz képzelődés.

Budapest, okt. 22.

(Saj. tud.) Ma a Novaja Vremjában egy fantasztikus cikk jelent meg. A lap bécsi tudósítójának jelentése szerint Vilmos császár a legszigorubb inkognitóban meglátogatta Ferencz Józsefet Schönbrunnban és igyekezett őfelségét lebeszélni háborus szándékáról. Az

orosz hiradás szerint őfelsége hajthatatlan maradt s így Vilmos császár látogatása eredménytelen volt.

Az ex-sah költözködik.

Pétervár, okt. 22.

Odesszából ideérkezett a volt sah gyermekeinek nevelőnője és elbeszélte, hogy az ex-sah egész családjával Perzsiába akar utazni. Már minden össze van csomagolva s ő elbocsátását kérte, mert nincs kedve visszamenni Perzsiába.

Kétszáz katona halála.

Konstantinápoly, okt. 22.

Szmyrnából Aidienbe vezető vasut vonalán egy katonai vonat kisklott és a több méter magas töltésről lezuhant. Az egész vonat személyzete és 200 katona életét veszítette, 200 katona súlyosan megsebesült.

Gyujtogató apa.

Arad, okt. 22.

Almáségiesen Mika Tivadar felgyujtotta a fia házát és hajszálon mult, hogy ez feleségével és három gyermekével bent nem égett. Mikát elfogták a esendőrök, akiknek bevallotta, hogy ő gyujtotta fel a házat és azt mondta, hogy ha kiszabadul és a fia addigra újra felépíti, megint felgyujtja, mert megbánta, hogy a fiára iratta.

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők legnagyobb választékban. Javítások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

óras- és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett a Riman cey palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta Cseres Andor.

Majd amikor a nászutról visszatért, a Hellebrand család ősi kastélyába költözött, amelyet a gróf feleségével nászajándékkul kapott az örömapától.

A Hellebrand család együvé költözött. Gróf Hellebrand Jenő nyugalomba vonult, elhagyta a hivatalt és az ősi birtokon gazdálkodott a fia és menyé javára.

Margit is ide jött. Arcáról és szemeiből a bánat nem akart elmúlni, titkát nem fedte fel senki előtt, ami a bátyját szerfeletti bántotta.

Gróf Hellebrand Ákos úgy gondolta, hogy míg teljesen, még nem gyógyul, nem veszi kérdőre hugát akkori eltűnéseért és mivel még mindig gyöngékedett a leány, bátyja

türtöztette magát, nem akarta felidézni a multat.

XXII.

Budapesten Malvinra új idő virradt, nénje férjhez menetelével.

Teljesen átadhatta magát eszméinek.

A leány nem csupán a fenizmus női apostola lett, hanem minden olyan gyűlésen részt vett, ahol a nők és férfiak a fenálló társadalmi rend oszlopait Sámson módjára rázogatni törekedtek.

A legközelebbi alkalommal a Vigadó nagytermében tartott Darwintheóriák nagygyűlésén vezérszónokká lett.

A nagy és kis hírlapok újdonsági rovatai tele voltak eszméi szépségeinek gyöngyeivel.

— Mit akarnak a vallással? — kiáltott fel hévvel szónoklata közepe táján, — azt, hogy a nagy tömeget sötétségben tartsák, kihasználják nagy erejét a magok önző céljaira, urrá tegyék a butaságot, ami aranybányája lett a vakságot terjesztő papoknak.

— Mi a társadalom? — nyüg, békó, verem, ami legkimagaslóbb észit lenyomja, elpenészedjék. Mert minden eszme, ami napként lángözönben előtör, kell, hogy a társadalmi rend ellen emelje öklét.

— A társadalom minő különbséget tesz a törvényes és törvénytelen származás között, mintha a gyermek, akár az egyik akár a másik osztályba soroztassék, nem egyformán jönne a világra.

Sok hallgató komolyan kölntgatta fejét.

Egy leány, aki még, alakját, szemeit, arcát nézve, nem volt asszony. visszatetszést idézett elő beszédével ott, ahol hatni akart.

A Darwinkör elnöke, az intelligens és nagyműveltségű dr Rózsás Éliás, merően szegezte szemeit a szónokra, mintegy magában tusakodva a felett, hogy ne szakítsa-e félbe a beszédet, ami tulajdonképen nem tartozik a darwinizmushoz.

Malvin azonban benne volt a szóban, nem figyelt az emberekre, hanem csak arra, hogy szavai összefüggését fentartsa.

— A gyermek joga: élni! — kiáltotta a leány, — nem önkaratából, hanem kényszerülve jó a világra.

Harsogó kacagás fogadta e kijelentést.

A hírlaptudósítók egymáshoz futottak, kacagva kérdezték:

— Mit mondott? írjuk fel, ez lesz a döntő sarkigazság a társadalom elleni küzdelemben.

Hanem Malvin nem jött zavarba.

— A társadalom minden nyügei, békói és vermei dacára a maga egészében nem hozott még embert a világra! kiáltotta a leány.

Es e kijelentését még harsogóbb kacaj követte.

— A szoknya nem érti a tárgyát! — mondotta egy erős, vastag hang.

Erre már tombolt a közönség.

— Attérek az iskolákra! — szól Malvin a zaj csillapultával.

— A mi középiskolánk? fanatikus papok vezetése alatt áll. Iskolai oktatásunk gerince az emlékezet, ugy, mint a középkor iskolái. Mert azok, akik ez iskolákat létesítették a gyermekeknek, nem magyarázatokat akartak adni, hanem tekintélyök alapján a gyermeki lélek könnyen befolyásolható természetére tekintettel hitet akartak adni. Hidd, szól még mindig az iskola s mondd föl, amit hallasz és olvasol! — Mondjad utánam! — szól az iskolamester. Hidd el, amit én, az iskola, kinyilatkoztatok, amint nekem, iskolaföntartónak, hinnem kell a kinyilatkoztatásban!

A szónoknőhöz közel állott Horváth Miksa báró, aki elképedve hallotta huga eszmeifutamait.

Miksa, mint afféle komoly orthodox izraelita, zokon vette, huga szavait. Mert hogyha a papokról beszél, hagyján, ezt megérti mindenki, de amikor általánosságban hozakodik elő az iskolaföntartókkal és tanítókkal, ez már bántotta.

— De Malvin, az Istenért, miket beszélsz összevissza!

Erre felzugott kórusban a kiáltás:
— Ki vele! — mit zavarja a szónokot!

— A mi összejövetelünk tárgya — folytatta a leány, hallatlanná téve a közbeszólást, — nem más, mint rá mutatni arra, hogy az iskolák mai rendszere korlát az emberiség joga ellen.

— A jog az ösztönből alakul ki. Hogyha nagy nevű mesterünket, Darwin Károlyt, megértjük, tudjuk, hogy az ember nem más mint az evolúció által felsőbb fokra emelkedett állat.

— Igaz! — úgy van! — helyeselték itt-ott.

— Az állatot az ösztön és nem a tudás vezeti. Ezt az ösztönt kell fölemelnünk a társadalmi bilincsek helyére.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Készárúk: 15—20 % olcsóbb.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.55
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.98
Októberi rozs	— — —	10.18
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.46
Októberi zab	— — —	12.10
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.68
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank "nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	787.50
Oszták hitelrészvény	—	606.—
Jelzálogbank	— — —	412.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	505.—
Magyar bank	— — —	546.—
Közuti vasut	— — —	642.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	687.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MEGÉRKEZTEK a Haycint és tulipán hagymák!

Krepp és selyem papiros
minden színben.

Halottak napjára Cycáslevelek.

Capvirág fehér 1 kg 4—5—8 kor.
Színes 10 kor. Praeparált díszlevelek és füvek. Különböző virágok.

Szagmentes, tiszta jó fővő lencse, borsó, babok, köleskása, mák, dió és madármagvak.

Dell'orto Károly,

Nagyvárad.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilagyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy kiküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

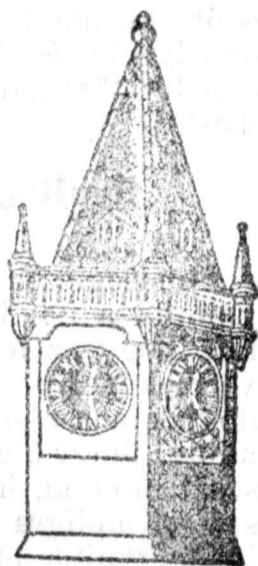
Helyi és vidéki telefon 980.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégibb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe.
Olcsó árak, több évi jótállás.
Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

Használt, de teljesen jókarban levő 22 darab ökörszekér egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» **Nagypiac-tér, Andrányi ház.**

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok
állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000,000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadó az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleg nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönököt folyósít házakra és földbirtokokra

Szíves tudomására hozom Nagyvárad és vidéke nagybecsű közönségének, hogy modern és nagy raktárral berendezett

Szent Antal-hoz

címzett **gyógyszertáramat**

a Rákóczi-úton

a Gerliczy-palotában a mai napon

megnyitottam.

Tisztelettel

GÉHER ANTAL

gyógyszerész.

Hallatlan olcsó árban szállit!

Nemes Károly

épület- és mőbőtor-asztalos
N.-Várad, Beőthy Ődön-utca 47.

Ebėdlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Iró-asztalok igen jutányosan kaphatók.

Épület munkákra költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

20479—1912. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város tejkőzpontjánál f. év december 1-étől kezdve egy mérlegképes könyvelői állás töltendő be, amely egyelőre havi 160 korona fizetéssel lesz díjazva.

A kellőképpen felszerelt pályázati kérvények a polgármesteri hivatalhoz f. évi november 15-éig nyujtandók be.

Nagyvárad, 1912. október 19.

Polgármesteri hivatal.

Uj női kalap üzlet!

Tisztelettel értesitem az uri hölgyközönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

női kalap üzletet nyitottam

Nagy Sándor-utca 1. sz. alatt

Izsák Lidia mellett. Raktáron tartok eredeti párisi és bécsi modelleket, ugyszintén alakítások modellek után a legnagyobb gonddal és jutányos áron készűlnek. A t. hölgyközönség b. pártfogását kéri tisztelettel

Weisz Vilmosné.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Oltott mész

Bűkkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

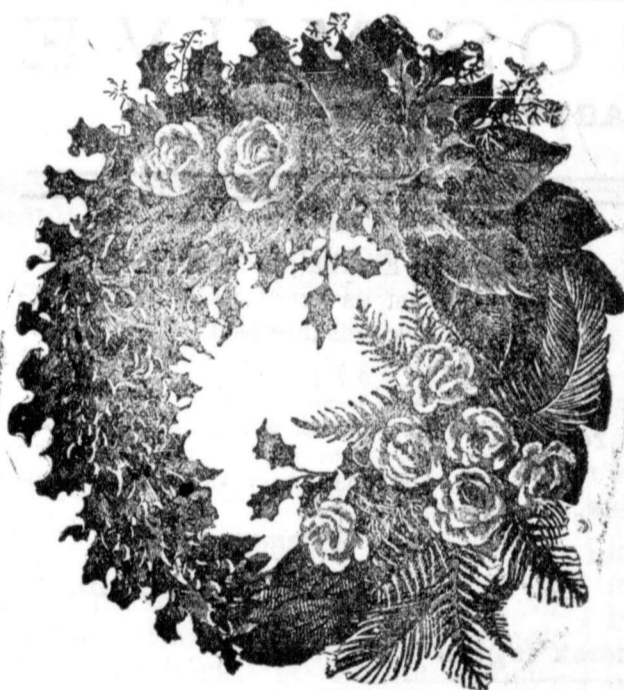
Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Kiadó üzlethelyiség

Rákóczi-u. 9.

Értekezhetni a nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetében.

Saját üzletemben készűlt **mindszenti**

koszorúk

nagy választékban, olcsó árak mellett. Egyedűl nálam kapható összerakható

sírlámpák

darabja 30 és 50 fillér.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

Palásthy Gyula

Szent János-utca 4. sz.
(Kispipával szemben)

Helyi és vidéki telefon 995. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csusz, kőszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páranalul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocrőzozással hetenként 50 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés veszélye nélkül lehet a kurat eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Erdőeladás.

A nagyvárad. lat. szert. Nagyprepost-ság tulajdonát képező és a biharmegyei Tenkegörsöd községi határában fekvő ugynevezett «Kis-Lunka» erdő, folyó évi 10-8 kat. hold terjedelmű vágásának összes földfeletti fatömege zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik, miért is venni szándékozók kéretnek a megajánlandó vételárnak legalább is 10%-át kitevő készpénzzel, mint bánatpénzzel ellátott, saját kezűleg aláírt és kellően lepecsételt ajánlataikat a f. évi november hó 4-ik napjának déli 12 órájáig Nagyméltóságú és Főtisztelendő Dr. Belopotoczky Kálmán nagyprepost ur kezeihez (Nagyvárad Pray György-utca) annál is inkább beadni, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladási feltételek egy példányát, melyek alólírottánál bármikor beszerezhetők, tartozik ajánlattevő elfogadólággal aláírva ajánlatához csatolni.

Kelt Nagyváradon, Sal Ferencz-utca 4 sz. 1912. évi szeptember hó 23.

Török László
káptalani erdőmester.

(Utánnomlás nem díjazatik.)

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono **csengő berendezéseket**. Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. **Izléses kivitelű csillárokat rajzszerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.**

Telefonszám 1192.

Ez a „Muki” művész

szájharmonika dobbal. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ara tokkal és egy emés ajándékkal együtt csak 4 korona

Wagner a „Hangszer Király” országsszerte elismert elsőrendű hangszerárúháza, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

ÓVÁS: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Hirdetmény.

A városi tejközpont f. évi december 1-én kezdi meg a tejárusítást. A pasteurizált tejnek literenkénti ára palackokban házhoz szállítva **28 fillérben** állapítatik meg. Megrendelések, melyek csak **e hó végéig fogadtatnak el**, akár a városi tejmesterhez (rendőrségi épület) akár pedig a 651. sz. telefonállomáshoz (városi jéggyár) intézendők.

Nagyvárad, 1912. október 8.

Városi tanács

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

Értelmpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

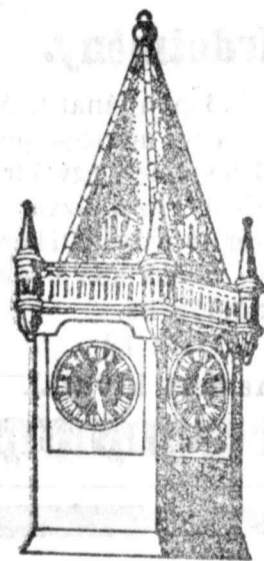
1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

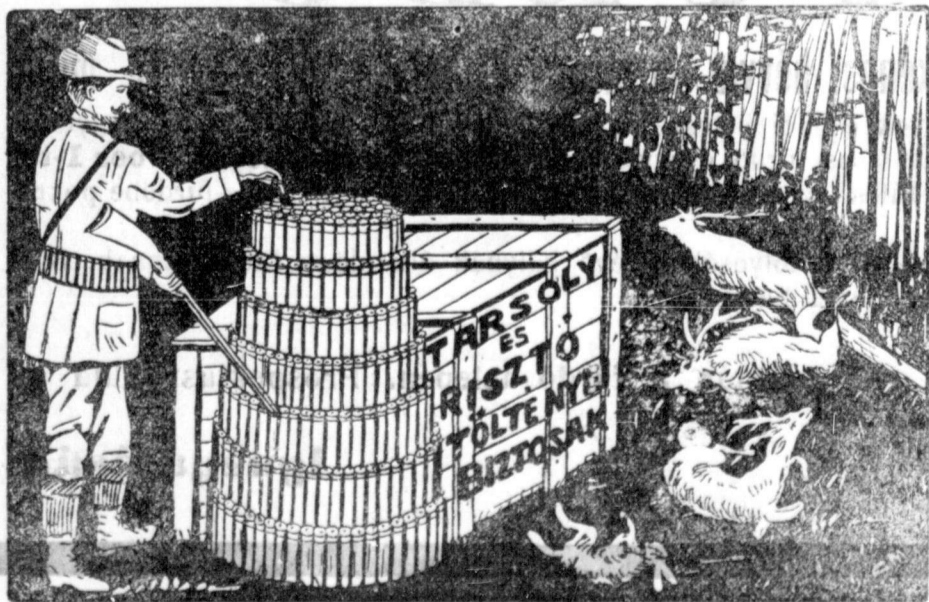

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. **TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.**

Villanyerő berendezés.

Árjegyzék kívánatra.

Saját ház.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.